

Tuna Serim

Aşktan da Üstün

DESTEK YAYINLARI: 999
EDEBİYAT: 299

TUNA SERİM / AŞKTAN DA ÜSTÜN

Her hakkı saklıdır. Bu eserin aynen ya da özet olarak hiçbir bölümü, yayınevinin yazılı izni alınmadan kullanılamaz.

İmtiyaz Sahibi: Yelda Cumalıoğlu
Genel Yayın Yönetmeni: Ertürk Akşun
Yayın Koordinatörü: Özlem Esmergül
Editör: Ayşe Engez
Son Okuma: Devrim Yalkut
Kapak Tasarım: Işıl Ilgıt Şimşek
Sayfa Düzeni: Cansu Poroy
Sosyal Medya-Grafik: Tuğçe Budak - Mesud Topal

Destek Yayınları: Eylül 2018
Yayıncı Sertifika No. 13226

ISBN 978-605-311-474-1

© Destek Yayınları
Abdi İpekçi Caddesi No. 31/5 Nişantaşı/İstanbul
Tel. (0) 212 252 22 42
Faks: (0) 212 252 22 43
www.destekdukkan.com
info@destekyayinlari.com
facebook.com/DestekYayinevi
twitter.com/destekyayinlari
instagram.com/destekyayinlari

Deniz Ofset – Nazlı Koçak
Sertifika No. 40200
Maltepe Mah. Gümüşsuyu Cad.
Odin İş Mrk. B Blok No. 403/2
Zeytinburnu / İstanbul

Tuna Serim

Aşktan da Üstün

Halide Edip Adivar-Mustafa Kemal Atatürk

Devler aşık olursa...

Yazar Hakkında

Hukuk eğitimi gördü. Gazeteci, televizyoncu, radyocu, yazar. Gazeteciliğe, *Tercüman* gazetesinde başladı. Daha sonra *Tercüman İnci* ekini çıkardı, burada önce muhabir, ardından da yazışleri müdürü olarak görev aldı. 1974 yılında Metin Erksan'ın TRT için çektiği Ahmet Hamdi Tanpınar'ın eserinden uyarlanan *Geçmiş Zaman Elbiseleri* filminin senaryosunu yazdı. 1981 yılında genel yayın yönetmeni olarak *Hayat* dergisini çıkardı, aynı yıl *Ses* dergisinin genel yayın yönetmenliğini ve *Hayat Resimli Roman*'ın editörlüğünü üstlendi. 1986'da Karacan Yayınları'na geçip *Kadın*, *THY Magazin* ve *Pop Bravo*'nun genel yayın yönetmenliğini yaptı. 1992'de televizyona transfer olup Kanal 6'da Türk televizyonlarındaki ilk tartışma programı "Stüdyoda Buluşalım"ı hazırlayıp sundu. Kanal D'nin açıldığı yıl "Canlan Biraz" adlı kadın magazin programını hazırladı. 1995 yılında Nedim Saban'la birlikte Kanal D'de "Tartışma Büyüyor" programını hazırladı ve sundu. 1996'da Kanal D'de "Açık Kapılar" tartışma programını hazırladı ve sundu. 1997-2008 yılları arasında İstanbul FM ve Radyo 34'te dört değişik program sundu. 1997'de Show TV'de "Kadının Sesi" programını hazırlayıp sundu. 1997-1999 yılları arasında Kanal 9'da bire bir program "Açık Görüş", toplu tartışma "Medyametre" ve "Stüdyoda Buluşalım" programlarını hazırladı ve sundu. 2001-2002 yılları arasında Medical Channel'da "Yaşamda Kalite" ve "Cerrah Çelebi'nin Anıları" programlarını hazırlayıp sundu.

2001'de *Medya Karıncaları*, 2002'de *Beni Terk Etti*, 2004'te *Tek Bacaklı Kızıl Balerin*, 2005'te *İki Kişilik Aşk Olmaz*, 2007'de *Söyleyemediğim Tek Şey*, 2010'da *İhanet Geliyorum Der mi?*, 2011'de *Bencil Kadımlar Maço Sever*, 2012'de *Kalbimin Kızıl Saçlı Bacısı-Piraye*, 2013'te *Bir Yalnız Adam-Naciye Sultan-Enver Paşa ve Dehşet Dolu Bir Yüzyıl*, 2014'te *Feride*, 2015'te *Cenneti Tanrı Yarattı Cehennemi İnsanlar-Cem Sultan*, 2016'da *Zübeyde Hanım ve Oğlu* adlı romanları yazdı. Kültür Bakanlığı için yazdığı "Gökdelen İnsanları" senaryosuyla ödül kazandı.

HALİDE EDİP

Mustafa Kemal'den öncesi

Halide Edip bambaşka bir kadın...

Mustafa Kemal'den iki yaş küçük, ama onun yıllarla ilgisi yok. Yaşamını bilime, edebiyata adanmış, kendinden başkasına inanmıyor ve aşktan korkuyor! En çok da delicesine aşktan, çünkü bu konuda ağzı yanmış bir kere...

Yaşamı zıtlıklarla dolu...

İspanya'dan Selanik'e göç eden ve sonra Müslüman olan bir Yahudi ailesinin kızı, aynı zamanda inanmış bir Müslüman... Babasının geçmişi bazı ilişkilerini bitirmiş, bazı aşklarını da...

O bir kaçak! Vatanını sevse de başı sıkıştığında başka ülkelere kaçıyor, tıpkı aşktan da kaçtığı gibi!

Güzel değil ama farklı, cazibeli, dikkat çekici, buna karşılık buz gibi! İri gözleriyle bakanın kanını dondurabiliyor.

Gençlik yıllarında herkese yakın, ilgili... Yaşlılığında öğrencilerinin elini ayağını titretecek kadar sert, acımasız...

Psikolojik sorunları var, çocukluğunda başlayan, zaman zaman yoklayan krizler...

Bedensel olarak güçlü değil ama yine de bir şeyi yapmak istediğinde sınır tanımıyor...

Otuz dokuz derece ateşle zorlu yollara koyulabiliyor, her yanda savaş-ölüm kol gezerken o ilerliyor. Erkeklerin korktuğu

anlarda –ki bu erkeklerin neredeyse tümü savaşlara, zorluklara alışkın– o sürüyor atını...

Giyiniři de farklı, anı anına uymuyor. Siyah çarşafını çekti mi üstüne her yere gidiyor. Canı istedi mi omzu açık kıyafetlerle Batılı hanımlar gibi poz veriyor. Hem Batılı kadını simgeliyor, hem Doğulu kadını... Şık olmasına karşın yeri geldiğinde pazardan alınan pazen kumaştan elbise diktirip dolaşıyor.

Şiddetten nefret ederken, ülkeyi kurtaran kahramanı öldürmeyi planlayan bir partinin programını yazacak kadar da inanılmaz!

Olayların merkezinde olmayı seviyor, güçlü insanların davetlerine hayır deyip bildiği yolda ilerliyor. Ve erkeklerin kendine âşık olmasından zevk duyuyor. Ona âşık olanlar dönemlerinin önemli insanları, yazarlar, gazeteciler, savaş kahramanları... Kendini iyi tanıyor, deli gibi âşık olduğunda Halide'nin gerçek kimliğinin yok olacağını, neredeyse sevdiğinin kulu kölesi haline geleceğinin bilincinde, bunu genç yaşta yaptığı evlilikte görmüş. Aşkta değil de âşık olmaktan korkması da bu deneyden kaynaklanıyor.

İyi bir hatip, aynı zamanda da cesur bir hatip...

Dünyada kadın haklarının yerlerde süründüğü bir dönemde kendini kadınların değil erkeklerin arasında görüyor. Kadınlar için çalışmalar yapsa da bunların hiçbirini kendi için değil, çünkü Halide zaten erkeklerin dünyasında!

Çocuklarına düşkün ama güvende olduklarını bilirse iki yavrusunu aklına bile getirmiyor. Onun için sevgi, gösterilmesi gereken bir duygu. Bir hayvanlara karşı zayıf, onları her şeyden çok sevip, el üstünde tutuyor.

Ne ülkedeki ne de dış dünyadaki kadınlara benziyor.

Yaşamı öylesine dolu yaşıyor ki bir roman kahramanı olsa okuyanlar onun gerçek olmayacağını düşünürlerdi!

Şanslı mıydı, şanssız mı?

İnsanlar şans denince kişinin ailesine, yaşadıklarına bakarak karar veriyorlar.

Türk edebiyatına ışık tutacak kız 1884 yılının Şubat ayında Beşiktaş'taki güzel bir evde doğdu. Aile sevince gark oldu. Babası erkek evladı olacak diye düşündüğünden ona Halid demeye hazırlanmış. Bebek kız olunca Halide diyorlar. Baba için o hem erkek hem de kız, bu yüzden kızına ölünceye kadar Halid diye seslenecek... O dönemde kızlar için gelecek düşünen babalar evlatlarının iyi bir eğitim görmelerini –ki bu eğitim çoğu zaman evde, özel hocalarla verilirdi– sonra da iyi bir ailenin gelecek vadeden oğluyla evlenmesini isterlerdi. Halide'nin babası kızına erkek gibi bir gelecek düşünüyordu. Yani iyi bir eğitim ve sonrası... Evlilik onun için ikinci planda kalacak bir durum olmalıydı.

Mehmet Edip Bey (bir anlamda Halide'nin ilahı, onun adını ölünceye kadar taşıdı ve babası ne istediye gerçekleştirdi) yakışıklı, sarışın bir erkek... Sarayda padişahın başkâtibi olarak çalışıyor. Kız bebek sahibi olmaya başlarda alışamadıysa da sonraları mutlu oluyor. Bebeği güzeller güzeli bir kız, iri gözlelerinden adeta zekâ fıskırıyor...

Mehmet Edip Bey'in eşi Bedrifem Hanım, Halide için bir hayal! Kızını dünyaya getirdikten sonra bir çocuk daha yapmaya kalkmış ve doğumda bebekle birlikte ölmüş. Bunda zamanın eksikleri kadar genç kadının uzun süredir devam eden verem hastalığının da rolü olmalı...

Kızın kaderi anneye benzer diyor eskiler...

Halide büyüdükten sonra hiç tanımadığı annesinin aşk evliliğinin bir benzerini yaptı ve onun evliliği de tıpkı annesinin ki gibi yarım kaldı.

Bu konuya daha sonra değineceğiz.

Çocuk yaştaki Halide için evde anlamadığı şeyler dönüyor, yine anlamadığı konular fısıldanıyor. Meğer Bedrifem Hanım ölürken boynunda tanımadıkları bir erkeğin resmi bulunan madalyon varmış (!) ölüm anında ona aşk dolu sözlerle veda ediyormuş! 1800'li yılların sonunda yaşanıyor bunlar... Merdivenlerden koşarak inen, yaşama mutlulukla bakan çocuk eve hâkim olan hüznü de anlayamıyor. Kimse yüksek sesle konuşmuyor, kimse kahkahayla gülmüyor. Küçük kızın neşeli hali bu ortamda törpüleniyor, o da diğerleri gibi hüznü bir bakış ediniyor!

Yıllar sonra eve abla diye tanıtılan Mahmure adlı esmer kız gelince düğüm çözülmeye başlıyor...

Meğer yıllar önce İstanbul'a sürgün gönderilen bir aşiret reisi, Bedrifem'in kalbini çalmış. Delikanlı Kürt aşiret beyi Bedirhan Paşa'nın yakışıklı oğlu Ali Şamil. Evlenmişler... Aslında iki ailenin geçmişleri, soyları, alışkanlıkları birbirinden farklı... Bedirhan Paşa'nın yani Bedrifem'in kayınpederinin on karısı, kırk da oğlu var, torunların sayısını hesaplamamış! Ev kalabalık, eğlence, konuşma, çılgınlıklar... Bedrifem'in babası bu evliliğe "hayır" demese de –aslında baba hiç istemiyor ama kızının aşk dolu bakışları yok mu– durmadan onları ziyarete gelen kardeşler –Kürt beyinin oğulları– evi karıştırıyorlar. Yapılanları hazmedemeyen baba sonunda bu evliliğe "Dur bakalım" diyor. Nasıl demesin, evde içki âlemleri yapılıyor, sarhoş olan kardeşler aşka gelip tavana ateş ediyorlar, bir defasında Bedrifem'in teyzesi tavana sıkılan kurşun yüzünden bacağından vuruluyor. Ve bu olay üç yıllık aşk evliliğinin sonu oluyor.

Birbirine âşik çiftin üç yıllık evlilikten Mahmure diye bir kızları var. Bedrifem üzüntüden olacak vereme yakalanıyor, damat olaya üzülse de onun için başka evlilik fırsatları var, nitekim babası yakışıklı oğluna eş bulmakta gecikmiyor. Başlarda

Mahmure anne yanında, ama Bedrifem doğumda ölünce babasının evine geçiyor. Halide ancak aklı başına geldiğinde bir ablasının olduğunu öğrenecek.

Eşiyle birlikte kendi evlerinde yaşayan Mehmet Edip Bey kızı annesiz kalınca yalnız kalmasını diye kayınvalidenin evine naklediyor. Burası Halide Edip'in yaşamöyküsünü anlattığı kitabının birinci cildi "Mor Salkımlı Ev"di.

Küçük Halide için her şeyden önemli saydığı kişi babası... Edip Bey kızıyla saatler boyu zaman geçirip, onu iyi eğitebilmek için çaba sarf ediyor. Ailesinin Yahudi katliamı sırasında İspanya'dan göç ettiği ve Bursa'ya, ardından Selanik'e yerleştiği, Mehmet Edip Bey'in de Müslümanlığı seçtiği –dedikodulara göre birden çok kadınla evlenmek için bu dini seçmiş!– iyi eğitimi yüzünden çeşitli illerde memuriyet yaptığı ve sonunda saray başkâtibi olduğu söyleniyor.

İkinci eş Mehmet Edip Bey nereden görmüşse güzeller güzeli Bedrifem'i görmüş, onunla evlenebilmek için her gün belli aralıklarla sokaklarından geçmeye başlamış. Bu yakışıklı erkek ilk eşine çılgınca bağlı Bedrifem'i kısa sürede etkisine almış ve onunla evlenmiş... Dedikodulardan anlaşılıyor ki genç kadın ilk eşini hiçbir zaman unutamamış... Kim eski eşin resmini boynundaki madalyonda saklar?

Halide annesini kaybettiğinde minicik bir kız, bu yüzden onu fazla hatırlamıyor, yine de ileriki yıllarda soranlara annesinin ailesinden söz ediyor, hayran olduğu babanın ailesini ise geçiştiriyor! Anne tarafı okuyup yazmış, evdeki büyükanne bile öyle, üstelik zenginler ve Mevlevi tekkesinin sadık müritleri olarak tanınıyorlar. Halide'nin romanlarına sinen dindarlık, belli ki ona anne tarafından geçmiş. Yine de aldığı eğitim

onu fanatik bir dinci olmaktan uzaklaştıracak, ülkenin laik bir yönetimle yönetilmesi için elinden geleni yapacak...

Halide'nin ileriki yıllarda anlattıklarına göre büyükanne yaşlansa da güzel kalan kadınlardan. Eşiyle evlenirken büyük miktarda para getirmiş, bunlara ek olarak da halayıklar, hizmetliler, mücevherler... İşin özeti Halide zengin ve sevgi dolu bir ailenin içinde büyüdü. Aile o döneme göre kızlara anlayışla yaklaşıyordu, annesini bebek denecek yaşta kaybetmiş ve ruh sağlığı iyi olmayan küçük kız ancak onların anlayış ve dikkatleri ile ileriki yılların parlak yazarı ve özgür Türk kadınının ilk örneklerinden olabildi.

Halide asık yüzlü bir çocuktur. Mutlu mu, değil mi, kimse anlayamıyordu. Mahmure ile iyi zaman geçirse de büyükannesine okumak istediğini söyledi, öyle ısrarcıydı ki onu yuvaya gönderdiler. Bir Rum kızının işlettiği yuvada kısa sürede Rumcayı öğrendi, üstelik orada mutlu görünüyordu ama uzun sürmedi. Derste şiir okurken fenalaştı. Kendine gelmesi uzun sürdüğünden herkes telaşlandı, babası eğitimden memnun olsa da kızını evde özel hocalarla okutmaya karar verdi.

Ondan öncesinde çocukların dualarla, belli bir ritüelle gittikleri mahalle mektebi dönemi var. Ama Halide çocuklarla sokakta yürüyemedi, heyecanlandı, biraz da korktu. Bu yüzden sokağa çıkmadı, üstelik babası ona saraylı çocuklara da ders veren sakallı, sarıklı hocalar tutmuştu. Evde tören yapıldı, Halide'ye güzel elbiseler dikildi, başı bağlandı, yakasına annesinden kalan pırlanta broş takıldı. Küçük kız mutluluk içindeydi, yine de heyecanını belli etmiyordu.

(Halide Edip'in çocukluk ve genç kızlık dönemini anlattığı *Mor Salkımlı Ev* kitabında çok ilginç tanımlamalar var. O eski İstanbul evi –yıllar sonra aradığında evin yıkıldığını görmüş,

bir anlamda yok olmuş– kızın kimliğini oluşturmuş, ayrıca onu korkularla doldurmuş! Ve yine kitaptan anlıyoruz ki Halide doğu kökenli ve ateşli insanları diğerlerinden daha çok seviyor. Üvey kız kardeşi Mahmure, büyükannesi Nakiye Hanım'ın kaba saba diye tanımlanabilecek, İstanbul Türkçesini bile iyi kullanamayan kocası yaşamının en ışıklı kişileri... Birkaç sevdiğinin dışında pek kimseden hoşlanmıyor... Aslında sevdiği ilerde yazacağı romanların iyi karakterlerini oluşturuyor. *Zeyno'nun Kızı* bunun örneği. O doğulu tipleri seviyor, kendi yaşamında onlara fazla rastlanmasa da... Aslında tanımadığı, hatırlayamadığı annesi de ilk aşkını ve ilk evliliğini bir doğulu ağanın oğlu ile yapmış ve onu ölünceye kadar unutamamış... Ve Mor Salkımlı Ev'de yaşadıkları, çevresindekilerin anlattıkları, geçmişin masallara dönüşen korkutucu anlatıları onu korkak bir kadına çevirmiş. Yaşamı boyunca yürekli davransa da psikolojisi korkuya daha yakın... Büyük ve tehlikeli olaylarla karşılaştığında kaçıyor, hem de o yıllara göre çok uzaklara... Kaçış da korkudan kaynaklanmaz mı? Ve insanlar... Evde her cinsten insan var. Yabancı kadınlar mürebbiye diye gelmiş, halayıklar, Arap kökenliler, rengi simsiyah olanlar... Mor Salkımlı Ev Babil Kulesi gibi, fakirle zengin, beyazla siyah; hepsi bir arada. İleriki yıllarda her milletten, cinsten insana aynı şekilde yakınlaşması da o evde yaşadıklarından kaynaklanamaz mı? Ve büyükannesinin olmazsa olmazı haline gelen tekkede gördükleri... Rahleler başında sallanan müritler, çocuklar, tekenin yakınındaki mezarlıklarda tek başına dolaşması ve en çok tekke şeyhine inanması... Bu arada büyük izler bırakan melankoli, çocukluğundan itibaren geçirdiği krizler... Durup dururken kendini kaybetmenin kökeni hep Mor Salkımlı Ev'de yaşadıklarında yatıyor. Büyükannesinin ısrarla istediği gibi her gece belli duaları okumadan uykuya dalamaması, bir yandan tekke sistemiyle dindar şekilde yetişirken bir yandan

da Batılı kadınlar gibi özgür olma isteği, iki farklı kadının onun bedeninde adeta parçalanması krizlere neden olabilir... Halide Edip yaşamıyla, yaptıklarıyla olduğu kadar, psikolojik durumu ile de romanlara konu olabilecek özellikler taşıyordu...

Arada önemli şeyler var, özellikle de bir çocuk için. O dört yaşındayken babası evlenmeye karar verdi. Aile için tam bir sürpriz, çünkü evleneceği kız evde hizmet eden yaşlı hanımın torunu! Büyükanne, büyükbaba, hatta saraydaki arkadaşları evliliğe karşı çıktılar ama baba da kızı kadar inatçı. Evlendiler, Halide yeni annesini sevdi, ama nedendir bilinmez orada da fenalaştı ve yeniden büyükannenin evine döndü. Evde onu hastalıklar ve ölümler bekliyor. Nakiye Hanım yıllar önce ilk oğlunu veremden kaybetmişti, sonra vereme yakalanan kızı Bedirfem... Bu defa veremden ölme sırası oğlu Kemal'de; yeni evlenen ve mutlu bir ömür süren Kemal'in ölümü aileyi darmadağın etti. Büyükbaba oğlunun ölümüne dayanamadı, öldü. Büyükanne Nakiye Hanım o tarihten sonra Mor Salkımlı Ev'de oturamadı, her şey ona kaybettiklerini hatırlattığı için Üsküdar'a taşındı. Tabii torunu Halide de birlikte...

Edip Bey'in kökeni İspanya'ya dayanıyor, bu yüzden Batılı ama huyu Doğulu erkekler gibi. Bir kadınla ömür geçiremiyor! Büyükanenin evinde tanıdığı Saraylı Teyze diye anılan entelektüel bir kadına âşık oldu. O dönemde insanlar âşık olunca evleniyorlar. Üstelik çiftlerin boşanması da gereksiz! Erkekler nasılsa ikinci eş almakta özgür! Halide'nin ailesi bir öncekinde olduğu gibi itirazlara başladı ama Edip Bey Saraylı Teyze ile evlendi. Artık iki eşliydi... Halide şaşkın, iki kadını da seviyor, yine de olanları aklı almıyor... Üstelik ailede düzen kalmamış! Edip Bey'in son evliliğinden iki kızı olunca eve sığmaz oluyorlar. Aile ikiye bölündü, bir kısmı boş duran Mor Salkımlı Ev'e,

kalanı diğer eve... Ve Edip Bey iki çocuk sahibi olduğu Saraylı Teyze ile anlaşamadı. Kadınların eğitimi olmasını istese, kızını okutmak için elinden geleni yapsa da Saraylı Teyze bilginin verdiği kararlılık içinde eşine zaman zaman karşı çıkınca ipler koptu.

Ölümler, evlilikler, doğumlar arasında çalkalanan ailenin arasında dünyaya merakla bakan küçük kız büyüyor, neredeyse genç kızlığa adım atacak. Babası Halide'yi alıp Beyoğlu'na çıkarıyor, orada istediği gibi dolaşabilir ama Müslüman semtlerde durum farklı. Giyinişine, yürüyüşüne, konuşmalarına dikkat edecek. Babası Halid demeyi sürdürdüğü kızının bir erkek kadar iyi eğitim almasını istiyor. Bu yüzden kızını Amerikan Koleji'ne gönderiyor. Ama... Baba padişahın yakınında çalışıyor ve Abdülhamit Türk çocuklarının yabancı okullara gitmesini istemiyor, bu yüzden Saray'a yakın kişiler çocuklarını o tür okullardan uzak tutuyorlar. Edip Bey kızını yeni açılan okula gönderince padişah öfkeleniyor. Padişahın öfkesi kötü! Yakınlarındaki kişiler Edip Bey'e yaptığının padişahın hoşuna gitmediğini anlatsalar da dinlemiyor. Bunun üzerine Halide için özel bir emirname hazırlanıyor! Abdülhamit kısaca küçük kızın Amerikan okulundan alınmasını buyuruyor! Edip Bey çaresizlikten kızını evde eğitmeye karar veriyor.

O dönemde Amerikan Koleji Üsküdar'da. Eski bir Ermeni evi okula dönüştürülmüş. Üstelik okulda eğitim Ermenice! Okuldan alınınca Halide'nin canı sıkılıyor ama ne o ne de babası can sıkıntısıyla ömür geçirecek insanlar...

Edip Bey kızıyla Mor Salkımlı Ev'de yaşamaya başlıyor. Büyük oda ders odası... Kolejdeki hocalardan biri ona özel dersler verecek ama dönem Osmanlı dönemi, İslam dinini de

öğrenmesi gerek... Babası hocaların en iyilerini istiyor. Sakallı hocalar geliyor eve, Saraylı Teyze daha o dönemde Edip Bey'le evli olduğu için kıza ders veriyor, İngiliz bir mürebbiye Halide'nin İngiliz tarzı bir kız olması için çalışıyor... Piyano dersleri iyi gidiyor. Halide mürebbiyeden öğrendiği dil ile Avrupalı yazarları kendi dillerinden okuyor, onun gözdesi "Émile Zola, ona hayran, çocuk denecek yaşta bir romanını Türkçeye çeviriyor. Zola'ya o kadar hayran ki, kendi de onun gibi yazar olmayı istiyor.

Hocaların biri gelip diğeri gidiyor, aralarında Rıza Tevfik de var. Ve İngiliz yazarlarını, şairlerini çok iyi tanıyan Halide Rıza Tevfik Bey'den Doğu kültürünü öğreniyor.

Edip Bey'e kızı için ne yapsa az geldiğinden yeniden Amerikan Koleji'ne başvuruyor. Kolejde fazla Türk kızı yok, ama Halide için önemli değil. Eğitim Ermenice... Bu defa çeşitli milletlerden gelen öğrencilerin anadilleri sorun yaratıyor. Sonunda İngilizce eğitim sorunların üstünü örtüyor.

Kolej bir anlamda da geleceğin Halide'sini yaratıyor. Meraklı; değişik kültürlerle, dinlere... Kolejdeki öğretmeni Hıristiyanlığı anlatınca İsa'nın ve Meryem'in yaşamlarına gözyaşları ile katılıyor. Budizm onun için ilgi çeken bir konu... Öğrenmeye karşı açlık çeken bir Halide var. Zaman yetersiz geliyor, gün ne yazık ki yirmi dört saat!

Öğrenme açlığına karşın erkeklere ilgi hissetmiyor, oysa onun yaşındaki kızların erkeklerden başka konuları yok. Bir erkek arkadaş yerine hayali arkadaşlar buluyor kendine, sabahlara kadar onlarla konuşuyor, dostluk ediyor, maceralar yaşıyor. Ama maceralarında cinsellik yok...

Her şey iyi giderken...

Sonunda Halide'nin anlamadığı bir konu çıktı ortaya, dersleri iyi değil, çünkü matematiği kavrayamamış! Bir konuda geri kalmak onunla bağdaşmaz! Babasına durumunu anlatıp bir öğretmen bulmasını istiyor.

Edip Bey buldu mu en iyisini bulur. O dönemde en ünlü, en iyi matematikçi Salih Zeki Bey. Bir anlamda da Osmanlı entelektüel yaşamının en parlak isimlerinden biri...

Halide öğretmeninini adını duyunca neredeyse yeni bir kriz geçirecek! Kitaplarını okuduğu Salih Zeki müthiş bir insan, onu tamı tamına anlayamasa da hayran, belki de hayranlığı kendinden çok ileri olmasından kaynaklanıyor... Bir süre ondan başkası bulunsun diye tutturuyor, ama Edip Bey için Salih Zeki'den iyisi yok, o zaman dersleri o verecek.

Bir genç kızı hayran olduğu bir öğretmene teslim ederseniz, o kişi onun dünyasını değiştirecek fikirlerle beynine hitap ederse...

Derslerle birlikte yaşamındaki her şey bitti, geriye bir Salih Zeki, bir de matematik kaldı. Gündüzleri derste, geceleri aklı öğrendiklerinde ve karizmatik öğretmeninde...

Salih Zeki'nin anlatımı o kadar iyi ki, derslerine kalabalık gruplar katılır, o da kalabalık arttıkça daha ilginç konulara geçirdi. Yani yalnız Halide değil bu kişiye hayran olan, okumaya meraklı gençlerin tümü Salih Zeki derlerdi de ağızlarından başka söz çıkmazdı.

Ve Halide küçücük yaşında âşık oldu. Salih Zeki de gözlerinin içine bakan bu çok zeki ve güzel kızdan etkilenmişti.

Yıllar sonra Halide Edip bu aşkı şöyle anlatıyor:

“Bir ara ruhsal anlamda kendimi başka bir kafanın kölesi gibi hissetmeye başladım. Okul yaşamının bende uyandırdığı